

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 1141/2014, pokud jde o postup ověřování v případě porušení pravidel ochrany osobních údajů v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu

[COM(2018) 636 final – 2018/0328 (COD)]

(2019/C 110/14)

Hlavní zpravodajka: **Marína YANNAKOUDAKIS**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 1. 10. 2018 Rada, 24/10/2018
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Rozhodnutí předsednictva	16. 10. 2018
Přijato na plenárním zasedání	12. 12. 2018
Plenární zasedání č.	539
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	109/2/3

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV podporuje názor Evropské komise na nezbytnost tohoto nařízení s ohledem na nedávné události v souvislosti s případem Facebook/Cambridge Analytica, který se týkal údajného protiprávního zpracování osobních údajů.

1.2. EHSV si je vědom toho, že v dnešním světě jsou technologický vývoj, sociální média a uchovávání osobních údajů společnostmi v celé EU samozřejmostí. O nezbytnosti těchto nástrojů nelze pochybovat, neboť se pohybujeme v globálním, technologicky vyspělém světě. Výzvu představuje nutnost pohybovat se v této oblasti tak, aby byli ochráněni občané EU a umožněna transparentnost a dodržování jejich základních lidských práv.

1.3. Využívání dat a sociální média podstatně změnilo způsob vedení volebních kampaní politických stran, neboť jim umožňují cílit na potenciální voliče. Důsledkem tohoto vývoje je zvýšený tlak v sociálních médiích coby forma ovlivňování volebních preferencí lidí. EHSV očekává, že se Úřad pro evropské politické strany a evropské politické nadace⁽¹⁾ (dále jen „úřad“) zaměří na oblasti, kde by mohlo docházet k porušování pravidel ochrany údajů, navrhne způsoby, jak tomu zabránit, a zavede kontroly a protiváhy s cílem zajistit ochranu údajů a jejich využívání v rámci přesně definovaných kritérií.

1.4. EHSV podporuje cíle návrhu, protože souhlasí s tím, že demokracie je jednou ze základních hodnot, na nichž je Evropská unie založena, a protože v zájmu zajištění fungování zastupitelské demokracie na evropské úrovni Smlouvy stanoví, že občané EU jsou přímo zastoupeni v Evropském parlamentu.

1.5. Toto zastoupení má podobu volených poslanců z politických stran či z řad jednotlivců v členských státech, kteří kandidují ve volbách. Volební platforma se v posledním desetiletí rozvíjela, přičemž role sociálních médií se zvětšila. Na tento vývoj teď musí Evropská komise reagovat. Navýšení počtu zaměstnanců úřadu je jedním ze způsobů, jak zajistit, aby byly osobní údaje ochráněny a nebyly zneužívány pro politický prospěch. Při řešení této otázky je prioritou zabezpečit, aby volby probíhaly za rovných podmínek a aby žádná skupina nemohla získat na základě využití těchto údajů výhodu.

⁽¹⁾ www.appf.europa.eu.

1.6. Nicméně zajištění správného fungování úřadu je podmíněno existencí bezpečných kritérií týkajících se jeho pravomocí a kompetencí. Nad tím, aby nedocházelo ke zneužívání údajů politickými stranami, v současné době bdí orgány členských států pro ochranu údajů. Je proto třeba správně definovat podmínky spolupráce mezi úřadem a vnitrostátními orgány pro ochranu údajů. Orgány pro ochranu údajů se v mnoha členských státech navíc potýkají s omezenými zdroji. Komise by proto měla zvážit jejich financování, aby jim umožnila spolupráci s úřadem.

1.7. EHSV poukázal na možné problémy týkající se zneužívání údajů ve svém stanovisku k ochraně osobních údajů ⁽²⁾, v němž se zabýval problematickými oblastmi.

1.8. EHSV podporuje navýšení počtu zaměstnanců úřadu, neboť díky tomu bude úřad moci prostřednictvím orgánů pro ochranu údajů lépe spolupracovat s členskými státy na zajištění toho, aby byly řádně prošetřeny případy porušení předpisů na ochranu údajů, a aby tam, kde budou zjištěny, byly uplatněny sankce.

1.9. EHSV si je vědom toho, že postupy pro volby do Evropského parlamentu jsou upravovány členskými státy v rámci stanoveném EU. EHSV rovněž očekává, že buď orgány pro ochranu údajů, nebo jednotlivci oznámí případy porušení pravidel ochrany údajů úřadu.

2. Důvody pro předložení stanoviska

2.1. Nedávné události poukázaly na riziko, že se občané mohou stát terčem masivních online dezinformačních kampaní s cílem zdiskreditovat a delegitimizovat volby. Má se za to, že za účelem ovlivnění demokratické diskuse a svobodných voleb byly rovněž protiprávně zneužity osobní údaje občanů.

2.2. V květnu 2018 vstoupilo v platnost obecné nařízení o ochraně osobních údajů, jež stanoví přísná pravidla zpracování a ochrany osobních údajů. Týká se všech vnitrostátních a evropských politických stran a dalších subjektů ve volebním kontextu, včetně zprostředkovatelů údajů a platforem sociálních médií.

2.3. Před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019 navrhla Evropská komise řadu cílených změn nařízení (EU, Euratom) č. 1141/2014 Evropského parlamentu a Rady ze dne 22. října 2014 o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací ⁽³⁾, které mají za cíl zajistit, aby volby proběhly za přísně demokratických pravidel a při plném respektování evropských hodnot demokracie, právního státu a dodržování základních práv.

2.4. Navrhované změny mají zejména umožnit ukládání sankcí evropským politickým stranám nebo nadacím, které ovlivňují nebo se pokoušejí ovlivnit průběh voleb za pomoci porušení pravidel ochrany údajů. Výše sankcí činí 5 % ročního rozpočtu příslušné evropské politické strany nebo nadace. Sankce bude vymáhat úřad. Subjekty, u nichž bude porušení zjištěno, kromě toho nebudou moci v roce, v němž je sankce uložena, žádat o finanční prostředky ze souhrnného rozpočtu Evropské unie.

2.5. Návrh rovněž stanoví postup ověřování, zda bylo porušení ochrany údajů, které zjistil vnitrostátní dozorový úřad pro ochranu údajů, použito k ovlivnění výsledku voleb do Evropského parlamentu, a to za pomoci „výboru nezávislých významných osobností“ jednajících na žádost úřadu. Výbor nezávislých významných osobností se zřizuje článkem 11. Skládá se z šesti členů, kteří jsou jmenováni Evropským parlamentem, Radou a Komisí, nejsou však jejich zaměstnanci.

2.6. Aby bylo zajištěno, že bude mít úřad pro nezávislý a účinný výkon svých povinností dostatek zaměstnanců, navrhuje se dále doplnění jejich počtu o sedm (ke stávajícím třem zaměstnancům včetně ředitele).

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV podporuje cíle tohoto návrhu a souhlasí s tím, že demokracie je jednou ze základních hodnot, na nichž je EU založena. V zájmu zajištění fungování zastupitelské demokracie na evropské úrovni Smlouvy stanoví, že občané EU jsou přímo zastoupeni v Evropském parlamentu. Proto je zásadní, aby mohli občané své demokratické právo bez překážek uplatňovat. Jakékoli zasahování do svobodné volby během volebního procesu je nedemokratické a nepřijatelné.

⁽²⁾ Úř. věst. C 248, 25.8.2011, s. 123.

⁽³⁾ Úř. věst. L 317, 4.11.2014, s. 1.

3.2. EHSV si je vědom zvýšeného využívání osobních údajů v průběhu volebních kampaní. Ve volbách ve Spojeném království v roce 2017 vynaložili organizátoři kampaní více než 40 % výdajů za reklamu na kampaně digitální. S ohledem na to je atraktivita osobních údajů, jež umožňují cílit na určité skupiny, pochopitelná. Je však nepřijatelné, aby byly osobní údaje sdíleny bez vědomí příslušné osoby, neboť jde o zásadní porušení lidských práv.

3.3. Rozvoj internetu, rychlost přenosu informací a globální dopady vyžadují důrazný přístup k bezpečnosti uchovávaných údajů. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů pro to stanoví přísná pravidla. Osobní údaje musí být zejména zpracovány zákonným způsobem a korektně. Za stávajících podmínek mohou politické strany legitimně využívat údaje v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů a za určitých kritérií. Tvorba politické agitace se začala více opírat o sociální média. Pokoušet se tomu zabránit by nemuselo nutně posloužit demokratickému procesu, neboť by to omezilo možnosti politických stran, jak potenciální voliče informovat o svých programech.

3.4. EHSV uznává svrchovanost členských států ve volebním procesu, a Komise tak musí pracovat v rámci této svrchovanosti. EU nemůže přijímat právní předpisy pro ukládání sankcí vnitrostátním politickým stranám, neboť to je v pravomoci členských států. EU proto může navrhnout pouze opatření pro ukládání sankcí politickým stranám na evropské úrovni. Za tímto účelem Komise navrhuje změnu nařízení, které upravuje jejich statut a financování. To úřadu poskytne nástroje pro případy, kdy bylo zneužití prokázáno.

4. Konkrétní připomínky a doporučení

4.1. EHSV konstatuje, že úřad má v současné době nedostatek zaměstnanců. Ředitel a jeho dva zaměstnanci jsou již dnes pracovně velmi zatíženi a nadcházející volby do Evropského parlamentu tlak na ně ještě zvýší. EHSV proto podporuje návrh, aby byl úřad obsazen stálými zaměstnanci a řediteli úřadu byly svěřeny pravomoci orgánu oprávněného ke jmenování, neboť je nezbytné, aby úřad disponoval dostatečnou pracovní silou k náležitému sledování voleb.

4.2. Využívání dat a sociální média podstatně změnilo způsob vedení volebních kampaní politických stran, neboť jim umožňují cílit na potenciální voliče. Důsledkem tohoto vývoje je zvýšený tlak v sociálních médiích coby forma ovlivňování volebních preferencí lidí. EHSV očekává, že se úřad zaměří na oblasti, kde by mohlo docházet k porušování pravidel ochrany údajů, a navrhne způsoby, jak tomu zabránit, a zavede kontroly a protiváhy s cílem zajistit ochranu údajů a jejich využívání v rámci přesně definovaných kritérií.

4.3. EHSV se domnívá, že je nutné lepší objasnění, pokud jde o stanovení toho, co je pokusem o ovlivňování průběhu voleb prostřednictvím porušení pravidel ochrany údajů. Mělo by být zváženo zřízení pracovní skupiny složené ze zástupců orgánů členských států pro ochranu údajů a úřadu s cílem vytvořit co nejlepší postupy vzájemné spolupráce, neboť ochrana údajů nemá v rámci EU hranice.

4.4. Ředitel úřadu je jmenován postupem podle čl. 6 odst. 3 nařízení. Je nezávislý a nezodpovídá se orgánům EU. Předkládá Evropskému parlamentu a Komisi výroční zprávu, přičemž by mohlo být účelné dát Evropskému parlamentu pravomoc vznášet k této zprávě námitky a hlasovat o ní. Tím by se zajistila jistá míra odpovědnosti úřadu a větší transparentnost procesu.

V Bruselu dne 12. prosince 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER